

Příloha 1. Lékařská fakulta v Hradci Králové – Univerzita Karlova

Autor: Steven Hastrdlo

Příloha 2. Fakulta humanitních studií – Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Autor: Steven Hastrdlo

Příloha 3. Souhlas s dotazníkovým šetřením – ředitelka FHS UTB

Vážená paní

PhDr. et Mgr. Pavla Kudlová, Ph.D.
ředitelka
Ústav zdravotnických věd
Fakulta humanitních studií
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Štefánikova 5670
760 01 Zlín

Věc: Žádost o povolení výzkumného šetření na Fakultě humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

Vážená paní ředitelko,

Dovolujeme si Vás požádat o povolení výzkumného šetření na vašem ústavu, které by mělo být součástí závěrečné bakalářské práce studenta Stevena Hastrdlo, nar. 22. 6. 1999, posluchače 3. ročníku bakalářského studijního programu Ošetřovatelství, prezenční formy, Lékařské fakulty UK v Hradci Králové.

Cílem této práce je zjistit postoj ke smrti u studentů oboru všeobecná sestra a jejich zkušenosti se smrtí ve zdravotnických zařízeních. Výstupem práce bude komplexní zhodnocení výsledků.

Výzkumné šetření bude provedeno formou dobrovolného anonymního dotazníku. Závěrečná práce je zpracována pod odborným vedením doc. PhDr. Jany Kutnohorské, CSc, Ústav zdravotnických věd, Fakulta humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

Výsledky šetření Vám rádi poskytneme.

Prosíme o sdělení Vašeho rozhodnutí

S pozdravem

Ve Zlíně

Steven Hastrdlo Pohoří 196 518 01 Dobruška Mobil: 732 361 310	PhDr. et Mgr. Pavla Kudlová, Ph.D. ředitelka Ústav zdravotnických věd Fakulta humanitních studií Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně Štefánikova 5670 760 01 Zlín
--	---

Vyjádření vedení instituce:

- Souhlasím
 Nesouhlasím

Datum:

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav zdravotnických věd -2-

Podpis a razítko

Příloha 4. Souhlas s dotazníkovým šetřením – proděkan pro doktorské studijní programy a výuku bakalářských programů LFHK

Vážený pane

prof. MUDr. RNDr. Milan Kaška, Ph.D.
proděkan pro doktorské studijní programy a výuku bakalářských programů
Lékařská fakulta v Hradci Králové
Šimkova 870,
500 03 Hradec Králové

V Hradci Králové dne*6/4 2021*.....

Věc: Žádost o povolení výzkumného šetření na Lékařské fakultě v Hradci Králové

Vážený pane profesore,

Dovolujeme si Vás požádat o povolení výzkumného šetření na Vaší fakultě, jež by mělo být součástí závěrečné bakalářské práce studenta Stevena Hastrdlo, narozeného 22.6.1999, posluchače 3. ročníku bakalářského studijního programu Ošetrovatelství, prezenční formy, Lékařské fakulty UK v Hradci Králové.

Cílem této práce je zjistit postoj ke smrti u studentů oboru všeobecná sestra a jejich zkušenosti se smrtí ve zdravotnických zařízeních. Výstupem práce bude komplexní zhodnocení výsledků.

Výzkumné šetření bude provedeno formou dobrovolného anonymního dotazníku, který je přiložen k žádosti.

Závěrečná práce je zpracována pod odborným vedením doc. PhDr. Jany Kutnohorské, CSc., Ústav nelékařských studií, Lékařská fakulta v Hradci Králové.

Výsledky šetření Vám rádi poskytneme.

Prosíme o sdělení Vašeho rozhodnutí

S pozdravem

Steven Hastrdlo
Pohoří 196
518 01 Dobruška
Tel. : 732 361 310

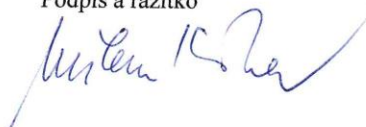
doc. PhDr. Jana Kutnohorská, CSc.,
Ústav nelékařských studií
Lékařská fakulta UK v Hradci Králové
Šimkova 870,
500 03 Hradec Králové
Tel: 604 182 985

Vyjádření vedení instituce:

- Souhlasím
 Nesouhlasím

Datum:

Podpis a razítko

Příloho 5. Souhlas s dotazníkovým – přednostka Ústavu nelékařských studií LFHK

Vážená paní

Mgr. Eva Vachková, Ph.D.
přednostka Ústavu nelékařských studií
Lékařská fakulta v Hradci Králové
Šimkova 870,
500 03 Hradec Králové

V Hradci Králové dne 1.4.2027

Věc: Žádost o povolení výzkumného šetření na Lékařské fakultě v Hradci Králové

Vážená paní doktorko,

Dovolujeme si Vás požádat o povolení výzkumného šetření na Vaší fakultě, jež by mělo být součástí závěrečné bakalářské práce studenta Stevena Hastrdlo narozeného 22.6.1999, posluchače 3. ročníku bakalářského studijního programu Ošetrovatelství, prezenční formy, LF UK v Hradci Králové.

Cílem této práce je zjistit postoj ke smrti u studentů oboru všeobecná sestra a jejich zkušenosti se smrtí ve zdravotnických zařízeních. Výstupem práce bude komplexní zhodnocení výsledků.

Výzkumné šetření bude provedeno formou dobrovolného anonymního dotazníku, který je přiložen k žádosti.

Závěrečná práce je zpracována pod odborným vedením doc. PhDr. Jany Kutnohorské, CS.c, Ústav nelékařských studií, Lékařská fakulta v Hradci Králové.

Výsledky šetření Vám rádi poskytneme.

Prosíme o sdělení Vašeho rozhodnutí

S pozdravem

Steven Hastrdlo
Pohoří 196
518 01 Dobruška
Tel. : 732 361 310

doc. PhDr. Jana Kutnohorská, CS.c.,
Ústav nelékařských studií
Lékařská fakulta UK v Hradci Králové
Šimkova 870,
500 03 Hradec Králové
Tel: 604 182 985

Vyjádření vedení instituce:

- Souhlasím
 Nesouhlasím

Datum:

Podpis a razítko

Mgr. Vachková Eva, Ph.D.

Univerzita Karlova
Lékařská fakulta v Hradci Králové
Ústav nelékařských studií
Šimkova 870, 500 03 Hradec Králové
IČO: 00216208 DIČ: CZ00216208
-323-

Příloha 6. Zadání bakalářské práce

UNIVERZITA KARLOVA
LÉKAŘSKÁ FAKULTA V HRADCI KRÁLOVÉ
Ústav sociálního lékařství
Oddělení ošetrovatelství
Šimkova 870, 500 03 Hradec Králové

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno: Steven Hastrdlo
Obor: Všeobecná sestra, bakalářský studijní program Ošetrovatelství

Název tématu: Vnímání smrti u studentů oboru všeobecná sestra

Název tématu v anglickém jazyce: The perception of death by students of general nursing programs

Teze práce:

- *Teoretická část*
 - *Rozbor hlavních pojmů dané práce*
 - smrt, umírání, historie smrti, smrt v kontextu s vírou, paliativní péče, kardiopulmonální resuscitace, edukace
 - *Teoretické poznatky související s hlavními pojmy práce*
 - fáze umírání, známky umírání, známky smrti, postup při úmrtí pacienta, víra a spiritualita, péče o paliativního pacienta, zásady pro zahájení a ukončení kardiopulmonální resuscitace
 - *Dosavadní výzkumy v dané oblasti*

-ŠVEJKOVSKÁ, Andrea, 2017. Smrt z pohledu studenta [online]. Brno [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: <<https://is.muni.cz/th/mtmii/>>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Lékařská fakulta. Vedoucí práce Natálie Beharková.

-NÝVLTOVÁ, Lucie, 2017. Postoje studentů oboru Zdravotně-sociální pracovník ke smrti [online]. Pardubice [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: <<https://theses.cz/id/g066ri/>>. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Fakulta zdravotnických studií. Vedoucí práce doc. PhDr. Marie Macková, PhD..

-PAVLÍČKOVÁ, Kristýna, 2016. Projekt kvalitativního výzkumu postojů studentů CARITAS- VOŠs Olomouc k umírání a smrti. [online] [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: <<https://is.caritas-vos.cz/th/jjcu4/>>. Absolventská práce. CARITAS - Vyšší odborná škola sociální Olomouc. Vedoucí práce Petra Chovancová.

-KALÁBOVÁ, Iveta, 2013. Vnímání smrti u studentů oboru Porodní asistence [online]. Zlín [cit. 2020-09-03]. Dostupné z: <<https://theses.cz/id/n76xn9/>>. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. Vedoucí práce doc. PhDr. Jana Kutnohorská, CSc..

- *Ošetrovatelské hledisko*

- *Ošetrovatelská péče o paliativního a zesnulého pacienta*

- *Empirická část*
 - *cíle výzkumu*
 - *Jak studenti oboru všeobecné sestry vnímají smrt a umírání?*
 - *Ovlivnilo setkání se smrtí studenty ve vnímání smrti a umírání?*
 - *Připravila výuka studenty dostatečně na setkání se smrtí?*
 - *Jak se studenti vyrovnávají se smrtí?*
 - *zkoumané okruhy problémů*
 - *smrt a umírání*
 - *zjistit zda jsou studenti dostatečně připraveni na setkání se smrtí ve zdravotnickém zařízení*
 - *zmapovat a porovnat rozdíly mezi pohlavím a studenty, kteří se již se smrtí setkali v domácím prostředí, zdravotnickém prostředí, nebo se se smrtí ještě nesečkali*
 - *typ zařízení, kde bude výzkum probíhat včetně předběžného souhlasu s možností provádět zde empirické šetření*
 - *Lékařská fakulta v Hradci Králové - Ano*
 - *Fakulta zdravotnických studií - Univerzita Pardubice - Ano*
 - *údaje o zkoumaných osobách*
 - *studenti v 2.-3. ročníku vysokých škol zdravotních, 60 respondentů*
 - *předpokládané výzkumné metody*
 - *dotazníkové šetření*
 - *způsob zpracování získaných dat*
 - *Microsoft Excel, Microsoft Word*

Odborná literatura: (5 – 7 citací dle normy)

HAŠKOVCOVÁ, Helena, 2007. *Thanatologie: nauka o umírání a smrti*. Praha: Galén. 244 s. ISBN 978-80-7262-471-3.

KISVETROVÁ, Helena a Jana KUTNOHORSKÁ, 2010. Umírání a smrt v historickém vývoji. *Kontakt* [online]. 12(2), 212-219 [cit. 5.9.2020]. ISSN 1212-4147. Dostupné z: https://kont.zsf.jcu.cz/artkey/knt-201002-0014_umirani-a-smrt-v-historickem-vyvoji.php

KÜBLER-ROSS, Elisabeth, 2015. *O smrti a umírání: co by se lidé měli naučit od umírajících*. Praha: Portál, 316 s. ISBN 978-80-262-0911-9.

KUTNOHORSKÁ, Jana a Pavla KUDLOVÁ, 2018. Důstojnost člověka v závěru života, fenomén naděje a empatie. *Paliativní medicína a léčba bolesti* [online]. 11(1-2e), 17-19 [cit. 5.9.2020]. ISSN 1339-4193. Dostupné z:

http://www.paliativnamedicina.sk/index.php?page=pdf_view&pdf_id=9467&magazine_id=13

KUTNOHORSKÁ, Jana, Martina CICHÁ a Radoslav GOLDMANN, 2011. *Etika pro zdravotně sociální pracovníky*. Praha: Grada, 192 s. ISBN 978-80-247-3843-7.

KUTNOHORSKÁ, Jana, 2007. *Etika v ošetřovatelství*. Praha: Grada, 163 s. ISBN 978-80-247-2069-2.

MAREŠ, Jiří a Eva VACHKOVÁ, 2011. *Pacientovo pojetí nemoci I-III*. Brno: MSD, 146 s. ISBN 978-80-7392-191-0.

MAREŠ, Jiří a kol., 2018. *Individualizovaná péče o pacienta*. Brno: MSD, 120 s. ISBN 978-80-7392-304-4.

MAREŠ, Jiří a kol., 2018. *Individualizovaná péče o pacienta*. Brno: MSD, 120 s. ISBN 978-80-7392-304-4.

MUNZAROVÁ, Marta, 2005. *Zdravotnická etika od A do Z*. Praha: Grada, 153 s. ISBN 80-247-1024-2.

O'CONNOR, Margaret a Sanchia ARANDA, 2005. *Paliativní péče: pro sestry všech oborů*. Praha: Grada, 324 s. ISBN 80-247-1295-4.

STASKOVÁ, Věra, Valérie TÓTHOVÁ a Jaroslav KOŤA, 2019. *Odkaz Joyce E. Travelbee pro ošetřovatelství 21. století*. Praha: Grada Publishing, 135 s. ISBN 978-80-271-2206-6.

Předpokládaný vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. Jana Kutnohorská, CSc.

Univerzita Karlova

Lékařská fakulta v Hradci Králové

Ústav sociálního lékařství

Oddělení ošetřovatelství

kutnohorskaj@lfhk.cuni.cz

kutnohorska.j@seznam.cz

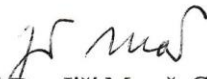
Mobil: +420 604 182 985

Datum odevzdání: **14 .09. 2020**

Podpis studentky/ta:

Zadání bakalářské práce bylo schváleno dne: **17 .09. 2020**

Mgr. Eva Vachková, Ph.D.
vedoucí Oddělení ošetrovatelství
Ústavu sociálního lékařství

prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc.
garant předmětu
Seminář k bakalářské práci

Kontakt na studentku/studenta

Akademický rok: 2019/2020

Jméno a příjmení:	Steven Hastrdlo	
Téma práce:	Vnímání smrti u studentů oboru všeobecná sestra	
Telefon, mobil:	732361310	
E-mailová adresa:	hastrdlosteven@gmail.com	
Kontaktní adresa	Ulice:	Pohoří 196
	Město:	Dobruška
	PSČ:	518 01
Zaměstnavatel – zdravotnické zařízení	Zdrav.zař.	
	Město:	
	PSČ:	

Příloha 7. Dotazník

Vážení studenti a studentky,

jmenuji se Steven Hastrdlo, studuji obor Všeobecná sestra na Lékařské fakultě v Hradci Králové. Tímto bych Vás chtěl požádat o vyplnění tohoto dobrovolného anonymního dotazníku, který mi bude sloužit jako podklad k zpracování bakalářské práce na téma „Vnímání smrti u studentů oboru Všeobecná sestra“.

Předem Vám děkuji za Váš čas.

1. Jaké je vaše pohlaví?

- Muž
- Žena

2. Ve kterém ročníku studia studujete?

- Ročník
- 3. ročník

3. Na jaké škole studujete?

- LFHK
- FHS UTB

4. Jaký typ střední školy jste absolvoval/a?

- Střední zdravotnická škola
- Gymnázium
- Jiné - uveďte:

5. Kde bydlíte?

- Obec do 3 tisíc obyvatel
- Město do 10 tisíc obyvatel
- Město nad 10 tisíc obyvatel

6. Jak dlouho vykonáváte praxi ve zdravotnických zařízeních?

- 1 rok
- 2 roky
- 3 roky
- 4 roky
- 5 let
- bez praxe

7. Jste věřící?

- Ano
- Ne
- Respektuji víru, ale nepraktikuji

8. Co pro Vás znamená smrt?

Lze zvolit více možných odpovědí.

- Přirozenou součástí života
- Konec života
- Přejít do posmrtného života
- Nevím
- Jiné - popište:

9. Jaké znáte rituály spojené se smrtí a umíráním?

Lze zvolit více možných odpovědí.

- Otevření okna
- Modlitba
- Jiné - popište:

10. Myslíte si, že studium oboru Všeobecná sestra ovlivnilo Váš pohled na smrt?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

11. Máte strach ze smrti?

Lze zvolit více možných odpovědí. Pokud jste odpověděl/a ANO odpovězte na otázku č. 12. Pokud jste odpověděl/a NE odpovězte až na otázku č. 13.

- Ano, mám strach ze smrti obecně
- Ano, mám strach ze své smrti
- Ne

12. Čeho se nejvíce bojíte na smrti?

Uveďte:

13. Setkal/a jste se se smrtí v rodině?

- Ano
- Ne

14. Setkal/a jste se během praxe ve zdravotnickém zařízení se smrtí?

Pokud jste odpověděl/a ANO, odpovězte na otázku č. 15, 16, 17. Pokud jste odpověděl/a NE odpovězte až na otázku č. 18.

- Ano
- Ne

15. Jaké jste z toho měl/a pocity? Lze zvolit více možných odpovědí.

- Smutek
- Strach
- Bezmoc
- Jiné - uveďte:

16. Změnila tato zkušenost Váš přístup k pacientům?

- Ano
- Ne
- Nevím

17. Myslíte si, že setkání se smrtí ve zdravotnickém zařízení změnilo Vaše dosavadní vnímání smrti?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

18. Obáváte se setkání se smrtí na oddělení?

- Ano
- Ne
- Neuvažoval/a jsem o tom

19. Je pro Vás obtížné vyrovnat se se smrtí jiných?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

20. Byl/a jste svědkem péče o umírajícího?

Pokud jste odpověděl/a ANO, odpovězte prosím na otázku č. 21. Pokud jste odpověděl/a NE, odpovězte až na otázku č. 22.

- Ano
- Ne

21. Jaké jste z toho měl/a pocity?

Lze zvolit více možných odpovědí.

- Lítost
- Strach
- Bezmoc
- Jiné - uveďte:

22. Vyhýbáte se kontaktu s pacientem v terminálním stádiu?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

23. Vyhýbáte se mrtvému tělu na oddělení?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

24. Byl/a jste školou dostatečně připraven/a na setkání se smrtí?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

25. Byl/a jste školou dostatečně připraven/a na péči o mrtvé tělo?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

26. Myslíte si, že je v nemocničních zařízeních dostatečně poskytována paliativní péče?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

27. Jste zastáncem eutanazie?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

Příloha 8. Charta práv umírajících

Dokument Rady Evropy k péči o smrtelně nemocné

Ochrana lidských práv a důstojnosti smrtelně nemocných a umírajících (1999)

- 1 Posláním Rady Evropy je chránit důstojnost všech lidí a práva, jež z ní lze odvodit.
- 2 Pokrok medicíny umožňuje v současné době léčit mnohé dosud neléčitelné nebo smrtelné choroby, zlepšení lékařských metod a rozvoj resuscitačních technik dovolují prodlužování života lidského jedince a odsouvání okamžiku jeho smrti. V důsledku toho se však často nebere ohled na kvalitu života umírajícího člověka a na osamělost a utrpení jak pacienta, tak jeho blízkých a těch, kdo o něj pečují.
- 3 V roce 1976 deklarovalo Parlamentní shromáždění v rezoluci č. 613 své přesvědčení, že největším přáním většiny umírajících pacientů je zemřít pokojně a s důstojností, pokud možno za doprovodu příbuzných a přátel, s jejich útěchou a podporou. Ve svém doporučení 776 (1996) k tomu shromáždění dodalo, že „prodloužení života by nemělo být jediným cílem lékařské činnosti, jejíž snahou také musí být ukončit utrpení“.
- 4 Konvence o ochraně lidských práv a lidské důstojnosti s ohledem na aplikaci biologie a medicíny od té doby vyjádřila důležité zásady a připravila cestu, aniž se explicitně věnovala specifickým potřebám smrtelně nemocných nebo umírajících lidí.
- 5 Povinnost respektovat a chránit důstojnost všech smrtelně nemocných a umírajících osob je odvozena z nedotknutelnosti lidské důstojnosti ve všech obdobích života. Respekt a ochrana nacházejí svůj výraz v poskytnutí přiměřeného prostředí, umožňujícího člověku důstojné umírání.
- 6 Jak ukázaly mnohé současné i minulé zkušenosti s utrpením, je třeba tato opatření uskutečňovat zvláště v zájmu nejzranitelnějších členů společnosti. Právě tak, jako je člověk slabý a závislý na začátku svého života, potřebuje ochranu a podporu při umírání.
- 7 Základní práva odvozená z důstojnosti smrtelně nemocných nebo umírajících osob jsou dnes ohrožena mnoha faktory:
 - malou dostupností paliativní péče a kontroly bolesti,
 - častým zanedbáváním péče o tělesné utrpení a nedostatečným ohledem na psychologické, sociální a duchovní potřeby,
 - umělým prodlužováním procesu umírání, buď nepřiměřeným používáním léčebných prostředků, nebo pokračováním v léčbě bez pacientova souhlasu,
 - nedostatečným dalším vzděláváním a malou psychologickou podporou ošetřujícího personálu činného v paliativní péči,
 - nedostatečnou péčí věnovanou rodinným příslušníkům a přátelům smrtelně nemocné nebo umírající osoby, jež by mohly přispět ke zmírnění lidského utrpení v jeho různých dimenzích,
 - obavami nemocného ze ztráty autonomie, z úplné závislosti na příbuzných a institucích a z toho, že by mohl být na obtíž,
 - chybějícím nebo nevhodným sociálním a institucionálním prostředím, umožňujícím pokojné rozloučení s příbuznými a přáteli,
 - nedostatečnou alokací prostředků a zdrojů pro péči o smrtelně nemocné a umírající a pro jejich podporu,
 - sociální diskriminací, jaká je vlastní slabosti, umírání a smrti.
- 8 Shromáždění proto doporučuje, aby Výbor ministrů vyzval členské státy Rady Evropy, aby ve všech ohledech respektovaly a chránily důstojnost smrtelně nemocných nebo umírajících lidí, a to tím:

a) že uznají a budou hájit nárok smrtelně nemocných nebo umírajících lidí na komplexní paliativní péči a přijmou příslušná opatření:

- aby zajistily, že bude paliativní péče uznána za zákonný nárok individua,
- aby byl všem smrtelně nemocným nebo umírajícím osobám dopřán rovný přístup k přiměřené paliativní péči,
- aby byli příbuzní a přátelé povzbuzováni, aby doprovázeli smrtelně nemocné a umírající a aby jejich snaha byla profesionálně podporována. Pokud se ukáže, že rodinná nebo soukromá péče nestačí nebo je přetěžována, musejí být k dispozici alternativní nebo doplňkové formy lékařské péče,
- aby ustavily ambulantní týmy a síť poskytování paliativní péče, které by zajišťovaly domácí péči vždy, pokud je možné pečovat o smrtelně nemocné nebo umírající ambulantně,
- aby zajistily spolupráci všech osob podílejících se na péči o smrtelně nemocného nebo umírajícího pacienta,
- aby vyvinuly a vyhlásily kvalitativní normy pro péči o smrtelně nemocné nebo umírající,
- aby zajistily, že smrtelně nemocné a umírající osoby, pokud si nebudou přát jinak, dostanou přiměřenou paliativní péči a tišení bolesti, i kdyby tato léčba měla u příslušného jedince přispívat ke zkrácení života,
- aby zajistily, že ošetrující personál bude vyškolen a veden tak, aby mohl každému smrtelně nemocnému nebo umírajícímu člověku poskytnout v koordinované týmové spolupráci lékařskou, ošetrovatelskou a psychologickou péči v souladu s nejvyššími možnými standardy,
- aby založily další a rozšířily stávající výzkumná, výuková a doškolovací centra pro obor paliativní medicíny a péče, stejně jako interdisciplinární thanatologie,
- aby zajistily alespoň ve větších nemocnicích vybudování specializovaných oddělení paliativní péče a thanatologických klinik, které by mohly nabídnout paliativní medicínu a péči jako integrální součást každé lékařské činnosti,
- aby zajistily, že bude paliativní medicína a péče ukotvena ve veřejném vědomí jako důležitý cíl medicíny.

b) tím, že budou chránit právo smrtelně nemocných a umírajících osob na sebeurčení, a že pro to přijmou nutná opatření:

- aby se prosadilo právo smrtelně nemocné nebo umírající osoby na upřímnou srozumitelnou, ale citlivě podanou informaci o jejím zdravotním stavu, a aby při tom bylo respektováno přání jedince, který nechce být informován,
- aby měla každá smrtelně nemocná nebo umírající osoba možnost konzultovat ještě jiné lékaře než svého pravidelně ošetrujícího,
- aby bylo zajištěno, že žádná smrtelně nemocná nebo umírající osoba nebude ošetřována a léčena proti své vůli, že při svém rozhodování nebude ovlivňována nikým jiným, a že na ni nebude činen nátlak. Musejí být zvážena taková opatření, aby takové rozhodnutí nebylo učiněno pod ekonomickým tlakem,
- aby bylo zajištěno, že bude respektováno odmítnutí určitého lékařského postupu, vyjádřené v písemném projevu vůle, v „pořízení smrtelně nemocné nebo umírající osoby, která již nebude aktuálně schopná se vyjádřit. Dále musí být zajištěno, aby byla stanovena kritéria platnosti takových prohlášení, pokud jde o rozsah předem vyjádřených pokynů, ale i pokud jde o jmenování zmocněnců a rozsah jejich pravomocí. Rovněž musí být zajištěno, že rozhodnutí učiněná zmocněncem v zastoupení nemocného neschopného se vyjádřit, a která se opírají o předchozí vyjádření vůle nebo o předpokládanou vůli nemocného, budou uznána jen tehdy, když v nastalé akutní situaci nemocný sám svou vůli nijak neprojeví nebo když ji není možno poznat. V takovém případě musí být jasná

souvislost s tím, co příslušná osoba říkala v době krátce před okamžikem rozhodování, nebo přesněji krátce než začala umírat, a to v odpovídající situaci, bez cizího ovlivnění a nátlaku, a ještě při zachovaných duševních schopnostech. Konečně má být zajištěno, aby nebyla respektována zástupná rozhodnutí, jež se opírají jen o všeobecné hodnotové soudy platné v příslušné společnosti, aby ve sporných případech bylo rozhodnuto ve prospěch života a jeho prodloužení.

- aby bylo zajištěno, že výslovná přání smrtelně nemocné nebo umírající osoby týkající se určitých léčebných postupů budou respektována bez ohledu na zásadní terapeutickou odpovědnost lékaře, pokud nejsou v rozporu s lidskou důstojností,
- aby bylo zajištěno, že v případě, kdy není k dispozici předchozí vyjádření vůle pacienta či pacientky, nebude porušeno jeho právo na život. Musí být vytvořen katalog léčebných úkonů, které musejí být poskytovány za všech okolností a jež nesmí být zanedbány,
- že zachovávají předpis zakazující úmyslné usmrcení smrtelně nemocných nebo umírajících osob a že zároveň:
 - uznají, že právo na život, zejména ve vztahu k smrtelně nemocným a umírajícím osobám, je členskými státy garantováno v souladu s článkem 2) Evropské úmluvy o lidských právech, který říká, že „nikdo nemá být úmyslně zbaven života“,
 - uznají, že přání zemřít vyjádřené smrtelně nemocnou nebo umírající osobou, samo o sobě nezakládá legální ospravedlnění činností, úmyslně způsobujících smrt.

Kutnohorská, 2007, s. 121-124